

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exhortationes|| Ad|| Religiosos

Dirckinck, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1704

1. De conservatione, gubernatione & promotione Societatis, aut alterius Religionis. Thema. Fidelis Deus, per Quem vocasti estis in Societatem Filii ejus Jesu Christi Domini nostri. 1. Corinth. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51834)

EXHORTATIONES

A D

RELIGIOSOS

In Regulas Summarii Constitutionum Societatis JESU.

REGULA I.

SEU

PRO O E M I U M.

De Regularum conscriptione.

EXHORTATIO I.

In Regulam I. Summarii agit de conservatione, gubernatione & promotione Societatis.

T H E M A,

Fidelis Deus, per quem vocati estis in Societatem Filii ejus JESU Christi Domini nostri. 1. Corinth. 1. 9.

V E L:

Quamvis summa Sapientia & Bonitas Dei conservatura. gubernatura & promotura sit hanc minimam Societatem. Reg. I.

Que aliorum Ordinum regulis nullo negotio accommodantur.

Homines, rerum variarum artifices, cum supremo cæli, terræque Conditor & Architecto conferamus; non solum in productione rerum, verum etiam in earundem conservatione quam maximum intercedere discrimen animadvertimus. Etenim homines rerum artificialium opifices & fabri, opera à se suscepta

atque perfecta, conservare haud solent; ut in palatiis, navibus, horologiis, aliisque constructis liquet: quibus si ultimam manum addiderint, curam omnem deponunt, & conservationem aliis penitus relinquunt. At non sic DEUS Opt. Max. Univerforum Conditor & Creator; is enim alià longè methodo procedit, dum à se condita, summâ suâ Potentiâ, Sapientiâ & Bonitate conservat, gubernat ac promovet. Creavit Cælum

Celum, Solem, Lunam & Sidera; & simul conservat, gubernat ac promovet. Creavit Terram, aërem, Aquam, Ignem & Mixta; & conservat, gubernat ac promovet. Creavit Angelos, homines, Animantes, Volucres, pisces, arbores, Plantas; omniâque vel in individuo, vel in specie, à condito Mundo, ad hæc usque tempora, tot annorum millibus, conservat, gubernat ac promovet, & usque ad Mundi finem conservabit.

Pari ratione, ut S. Ignatius in Regula meminit, summa Sapiencia & Bonitas, quemadmodum, modo prorsus mirando, minimam hanc Societatem inchoare dignata est; ita eandem porro conservandam, gubernandam & promovendam esse confidit.

Quæ terna Puncta præfenti exhortatione declarabimus.

L
Mirabilis
Deus in
Societate
condendâ.

I. Quod Sanctus Patriarcha noster hoc admirandum Societatis Jesu opus, ejusque stupendam Structuram divinæ Sapienciæ ac Bonitati, tanquam Causæ efficienci attribuerit; non eo sine fecisse censendus est, quasi Potentiam divinam ab hoc artificio exclusam voluerit; cum ea vel maximè in hoc opere, & omnibus ejus partibus eluceat, & quemadmodum ad reliqua creata omnia; ita pariter ad Societatem condendam concurrat: Sed duorum duntaxat Attributorum divinorum meminit; ut scilicet Sapienciæ & Bonitatis consideratio, animos nostros & suavius & fortius ad Dei amorem inflammaret. Ceterum ecquod Potentiæ, Sapienciæ & Bonitatis argumentum fuit, quod eo tempore, quo hæresum omnium hujus temporis fons & author Martinus

Lutherus à fide orthodoxa apostata, hæreseos venenum, in orbem Christianum invexit, ac late per Septentrionem universum sparit: militem unum, eumque rudem atque ignarum, & non nisi bella, honores & sæculi vanitates spirantem, excitavit, & elegerit, quem infelici huic Hæresiarchæ archistrategum opponeret; ut sicut olim rudes & ignaros Apostolos, ad fundandam Ecclesiam; ita nunc quoque ad condendam Societatem, vivendi que formam ac normam tot præclarissimis & sapientissimis viris præscribendam, scientiarum expertem, Martis assecclam suscitaret.

Ex hoc igitur tam admirabili exordio veluti Sanctus Patriarcha noster spem concepit securæ conservationis, gubernationis & promotionis; ita pariter nobis meritò nullus eâ de re dubitandi locus relinquitur: Si enim penitus inspiciamus, quàm mirâ ratione eam non modò auspiciata sit; verum etiam in hodiernum usque diem conservavit; innumera Potentiæ, Sapienciæ & Bonitatis argumenta, reluctentia in præteritis, spem & fiduciam roborare possunt in futuris. Quanta enim Potentiæ, Sapienciæ ac Bonitatis argumenta mox effulgent in principio in auspiciando, promovendo, dilatando; dum militem rudem è militia seculari ad spiritualem evocat lectione vitæ Christi & Sanctorum, mentem ejus illustrat, voluntatem ad sequelam inflammat; jam virum ad Studia Literarum inter pueros inchoanda impellit, Socios ejusdem animi & fervoris ei adjungit, ac paucis annis Societatem,

L à Sede

à Sede Apostolicâ confirmatam, non modò per Europam; sed & Asiam, Africam & Americam longè, latèque propagat; ita ut vivens etiamnum Fundator in denis Provinciis Collegia centum numeraret.

Quis, Charissimi, hoc non miretur?

Quis divinam Potentiam, Sapientiam & Bonitatem summis laudibus non extollat? Et quis, si genuinus S. Ignatii sit filius, pro tantis in Societatem nascentem donis ac favoribus, gratas immortales non referat!

II.
Mirabilis
Deus in
Societate
promove-
nda.

II. Perpen à Societate nascente; proficentem, & seique saeculo, sese augentem, ac dilatantem consideremus; & fortasse non minora aut pauciora Potentiae, Sapientiae & Bonitatis divinae argumenta deprehendemus. Nam 1. Ut Conservator, eam, ut perduraret, influxu suo divino, tot annis continuato, benignè effecit; sine quo, in nihilum illico relaberetur: ut Conservator eidem adminicula, tum naturæ, tum gratiæ, quibus se tueretur, & ab interitu, nocimentoque servaret attribuit, & industriam sua commoda prosequendi, & incommoda devitandi concessit. Unde si (ut affirmat S. Chrysostomus hom. 2. in Epist. ad Hebr. Et S. Ambrosius ibidem) non minoris virtutis est, mundum conservare, ne in nihilum relabatur, quam eundem ex nihilo producere. Non minoris quoque virtutis erit, nec minoris Potentiae, Sapientiae & Bonitatis, Societatem conservare, quam ab initio producere.

2. Ut *Gubernator*, eandem per se, & Superiores, ad proprias institutos suos,

functiones & operationes, moveret, diriget, cooperatur: convenientissimis mediis externis & internis legibus & exemplis, illustrationibus & affectionibus, minis & promissis, beneficiis & flagellis ad finem gloriae suae divinae & animarum salutem procurandam diriget & impellit. Aliis morte decentibus, alios susrogat, allicit, trahit, convenientibus talentis instructos, in hanc vineam, velut operarios conducit & ablegat, alios ad verbum divinum evangelizandum, alios ad sublimiores scientias proficendum, alios ad gubernacula & clavum tenendum, alios ad alia misericordiae & charitatis opera exercendum: veluti omni anno, etiam in hac domo probationis, oculis nostris intuemur; dum ex omnibus Provinciae nostrae academiis & gymnasiis juventutis florem magnae vocationis divinae efficaciam attractum huc confluere & in hunc velut terrestrem paradisum transplantari cernimus.

3. Ut *Promotor*, Societatem in varia regna ac Provincias diffundit, Collegiorum Fundatores excitat, Collegia dotat, & illis seminis & messis campum ubique aperit; missiones instituendas curat, residentias erigit, Academias instituit, fructu labori, gratiæ divinae influxu, respondente: Unde accidit ut Societas jam per orbem universum dilatata; quinas recenset Assistentias, Italicam, Hispanicam, Lusitanicam, Germanicam, & Gallicam: Atque in iis 340 Provincias, in assistentia Hispania To-

Toletanam, Castellanam, Arragonicam, Baticam, Sardinicam, Peruanam, Novi Regni, Mexicanam, Philippinarum, Paraquariensem. In assistentia Germaniæ Provinciam superioris Germaniæ, Austriæ, Boëmæ, Rhæni Superioris, & Inferioris, Flandro-Belgicam, Gallo-Belgicam, Polonicam, Lithuanicam, Anglicam. In assistentia Italiæ Provinciam Romanam, Siculam, Neapolitanam, Mediolanensem, & Venetam. In assistentia Lusitanæ, Provinciam Lusitanam, Goanam, Malabaricam, Brasiliicam & V. Provinciam Sinicam. In assistentia Galliæ Provinciam Francicam, Aquitanicam, Lugdunensem, Tolosanam & Campaniæ. Ita ut in his 34. Provinciis, ac duabus Viceprovinciis Chilensi & Sineni, Domus Professæ 23. Collegia 578. Domus probationis separata 48. Seminaria 88. Residentiæ 160. Missiones 106. & ultra, atque in his focis ultra 18000. numerentur.

En quàm arbor hæc Societatis, longè lateque ramos suos expandit: & quanta in his elucet Potentiæ, Sapientiæ & bonitatis divinæ testimonia, & argumenta fortia; quæ fiduciam nobis augeant, spem confirmant; Divinum Numen, ut eam cepit, ita porro conservaturum, gubernaturum & promoturum ad nominis sui majorem gloriam & animarum innumerarum salutem.

III. Mirabilis IIII. Multa quoque & luculenta Potentiæ, Sapientiæ & Bonitatis di-

vinæ, in defendenda contra Adversarios Societate habemus indicia; magna securura deinceps protectionis argumenta. Quanta enim tempestas, superstite adhuc Ignatio, excitata est à Melchiore Cano Doctore Salmanticensi ex Sancti Dominici Ordine; qui, nescio, quo de Anti-Christo appropinquante, exortumore falso, Socios Antichristi prodromos esse, mordicus propugnabat: At digni Ordinis Magister Generalis Franciscus Romæ, unâ cum Paulo III. Summo Pontifice, Societatem strenuè defendit. Ut legere est in Histor. Soc. L. 9. n. 46.

Quanta tempestas Societati incubuit à Sixto Quinto Pontifice, nomen Societatis JESU abolere parante. Verùm precibus ab universa Societate ad Deum fufis, tempestas hæc protinus sedata fuit. Nec multò post Pontifex fatis concessit. Ut refert Histor. Soc. p. 5. lib. 10. Quanta tempestas exorta in Gallia: quando publico Senatus regii edicto, Societas toto regno pulsa est? At post novennale exilium, Anno 1603, revocata, & fortiter ab Henrico IV. Rege defensa fuit; qui etiam cor suum, in pignus amoris, in Collegii Flexiensis templo, humani voluit. Petavius in Rationario ad Annum 1610. Quanta tempestas sub Claudio Aquaviva V. Societatis proposito Generali, à pluribus Patribus Hispanis mota fuit; qui & chorum inducere, & graduum discrimen ad dimissionem abolere, aliæque Instituti Societatis primaria puncta convellere satagebant; Sed horum spuriorum Societatis

cietatis Filiorum, velut putridorum membrorum abscissione, tranquillitas rediit. *Histor. Soc. p. 5. lib. 8. num. 127.*

Quanta tempestas suscitata fuit, dum Societas, proscripta Venetiis; quanta tempestas mota, tum ab Hæreticis, tum ab Infidelibus, dum Societas ejecta ex Bohemia, Hungaria, Livonia, Moravia, Belgio, Transylvania, Anglia, Scotia, China, Japonia, Æthiopia; additis non raro probroli exilii decretis, auctoritate publica firmatis, columnisque & pyramidibus, ad infamiam perpetuam erectis? At Divina potentia, Sapientia & Bonitas, innocentie patrocinium suscepit, exules reduxit, honorique ac loco pristino feliciter restituit.

Quanta tempestas commota fuit ab Hæreticis, & aliis Societatis Hostibus, qui famam, noménque ejus fræde lacerarunt; tum linguis virulentis, tum etiam editis libellis famosis, & ubique terrarum sparsis, Historicis, Poëticis, Fabulosis, Censoriis, Mercurialibus, Satyricis, Provocatoriis, Philippicis, anatomicis, Prophetis & quibus non est qui profecto bibliothecam bene grandem soli impleant; quorum vel sola in Syllabum redacta Authorum nomina, typis ante annos aliquot Rupellæ mandata iustum volumen constarunt.

Quanta denique recentissime tempestas excitata à quibusdam Religiosis & Clericis Sinensibus, nos apud sanctam Sedem accusantibus, fa-

mamque nostram profcindentibus, Societatem in amplissimo regno Chinesis, (in quo tot annis maximo fructu, & multorum centenorum millium ad Ecclesie gremium reductione desudavit) hæctenus; à novellis Christianis, confutio, honores divinos deferri, permisisse adeoque miseros in Idololatria reliquisse. At Imperatore Sinarum ipsomet, nuper submissis Romanam literis, ritus illos non sacros, sed merè politicos & profanos esse, confutio, non ut Deo, sed ut Legislatori exhiberi solitos, attestante; necnon Episcopo quodam ex China, datis literis idem confirmante, spes affulget maxima, tempestatem hanc, non minus atque prædictas feliciter sedatam iri.

Quapropter, Charissimi, magnam semper, in Potentiam, Sapientiam & Bonitatem divinam, in omnibus, ac præcipue in adversis & tempestatibus Societatem nostram quatentibus, fiduciam concipiamus: quod quemadmodum illa Religionem nostram inchoare dignata est, modis tam admirandis; ita quoque eandem sit conservatura, gubernatura & promotura; & quemadmodum illa tempestatem hæctenus exortas feliciter discussit; ita quoque præsentem atque futuras clementer discussuram. Si Deus pro nobis, quis contra nos? Dum hi inimici nostri Societatem depresserunt, eandem exaltarunt; illustrarunt, dum obscurare studuerunt. Hæ sunt summæ Potentia, Sapientia & Bonitatis divinæ artificis & stratagemata. Insurgant procellæ,

Potest
plicari
his Reli
giosis, S
ostendi
ros que
que esse
JESU SC
nos,

procellæ, oriantur tempestates : Deus ventris imperabit & mari, eritque tranquillitas magna. Nos solum, regulis S. Fundatoris nostri vitam exactè conformemus, Deumque pro felici Societatis conservatione, gubernatione, ac progressu, precibus tum præscriptis, tum ultroneis exoremus, & Societas, petra instar, inter quoscunque fluctus & tempestates firma & inconcussa stabit, ac perseverabit.

EXHORTATIO II.
IN REGULAM I. SUMMARI.

Exponit nomen Societatis JESU.

Т И Б М А.

Fidelis Deus, per quem vocati estis in Societatem Filii ejus, JESU Christi, Domini nostri. 1. Corinth, 1 9.

V E L :

Quamvis summa Sapientia & Bonitas Dei conservatura sit hanc minimam Societatem JESU. Reg. 1.

Potest applicari a-
liis Reli-
giosis, &
ostendi-
tos que
que esse
JESU so-
cios.

Varii Ordines in Ecclesia Dei, à variis rebus nomen sibi assumpsere: 1. Nonnulli enim nomen suum traxere à loco, ubi primum Ordines exorti sunt vel sedem fixerant: hinc Fratres de monte Carmelo, Canonici S. Georgii in Alga

Venetis, Clerici Regulares de Sommascha: Præmonstratenses, Carthusiani, Cluniacenses, Casinenses, Cistercienses, &c. 2. Nonnulli nomen duxerunt à primario & præcipuo officio, quod exercent, & ad quod à Deo vocati sunt: Sunt in horum numero, Prædicatores, Fratres de mercede redemptionis captivorum, in Arragonia Hispania regno

L 3 exorti